

VIGRED

- dekliski list -

Tiskovni sklad „Vigred“.

Nadalje smo prejeli:

Kroček Dol. Logatec	Din	10—
Stepic Marija, Veliki Kal	>	5—
Kroček Kamnik	>	14—
Tončka Šuler, Litija	>	46—
Kroček Sv. Jurij ob Ščavnici	>	50—
Kroček Sv. Jurij ob Taboru	>	25—
Kroček Petrovče	>	100—
Preč. gospod Anton Čater, Kamnice	>	20—
Mici Ložar, Mala Loka	>	3—
Angela Marinšek, Kamnik	>	4—
Urška Jarc, Prežganje	>	5—
Franica Okorn, Senčur	>	10—
F. Jenko, Hraše	>	25—

Skupaj danes Din 317—

Zadnji izkaz Din 977—

Skupaj Din 1294—

Prisrčna zahvala in nadaljnja prošnja.

Uprava dekl. lista »Vigred«.

Brezalkoholne sokove vseh vrst!

Vse potrebščine za konzerviranje sočivja, sadja in grozdja!

Opreme za ohranitev brezalkoholnega sadnega in grozdnega soka v sodih!

Sploh vse, kar spada v brezalkoholno gospodarstvo

naročajte vse — prav vse — izključno le pri osrednji zadrugi

„Brezalkoholna produkcija“ v Ljubljani
Poljanski nasip 10/22

Sklicujte se na Vigred!

Cenik brezplačno!

Vsebina:

B. N.: Naše delo — naše bogoslužje	193	Rožni dom:	
Miriam: Bog	194	Francka G.: Od srca do srca	206
Lurd — svetovno svetišče	194	Vigrednica — gospodinja:	
Janko Poljanšek: Utrinek	195	A. G.: Naši gosposidinski tečaji (Dalje)	207
Pismo o pozornosti	195	Organizacija:	
Dr. F. Colbrie: Naša stara mamica	196	Marica Skale: Kaj hočemo	210
Franjo Neubauer: Pesem iz tujine	198	Tine Dèbeljak: Hvalnica Orlic	213
Od srca do srca	199	Ivanka Š.: Telesno zdravje — duševna	
Mira: Hrepenenje	199	moč (Nadaljevanje)	213
Franjo Neubauer: Pred jesenjo	200	Iz orliške centrale	214
Zdrava, roža Marija:		Sestre sestram	214
Slavko Savinšek: Angelica (Dalje)	200	Janko Poljanšek: V Bogu najlepša!	216
Tatjana: Nevestino slovo	203	Drobiž:	
Ksaver Meško: Ob uvenelem šopku	203	Prejeli smo in priporočamo	216
Matko Krevh: Pod božjim varstvom	203	Uredniška molčečnost	216
Mira: Kako je medla luč	206		

VIGRED

≡ DEKLIŠKI LIST ≡

LETO IV. V LJUBLJANI, 1. SEPTEMBER 1926. ŠTEV. 9.

Naše delo — naše bogoslužje.

B. N.

Nikakor ni prav, da delo naših delovnih dni in naše bogoslužje ob nedeljah ločimo in da hodita kakor neznanca po naši življenjski poti. Za mnoge izmed nas sta še vedno delavnik in nedelja dva ločena svetova: pridejo v nedeljo v cerkev, kjer si naberejo miru in poguma za zopetno delo, od katerega, iznova utrujene, po enem tednu prihite zopet v cerkev. Da bi pa vsakdanje delo osvetlile s solničnim žarkom misli na Boga, tega ne znajo, ali so se v vsakdanjem delu tega odvadile.

In vendar je naše delo — naše bogoslužje.

»Ali mora biti moje delo bogoslužje, ali pa pade moje versko življenje globoko pod ničlo,« je napisal neki duhovnik.

Ne samo: moli in delaj, ampak delaj moleč! Naše delo, posvečeno z dobrim namenom, je naša molitev. Naše delo, naše dolžnosti, včasih trde in težke, postanejo v tem zlatem okvirju vse lepše, svetlejša, veselejše, lažje.

Poslušajmo, kaj pravi naša deklinška, mladostna svetnica, sv. Mala Terezija, ki ima v tem mesecu svoj god!

Kako preprosto govori »Malim dušam«!

»Vaša naloga ni težka. Treba vam je le enega, da nam reč vsak dan natrosite Jezusu cvetk vsakdanjih malih premagovanj in žrtev ter Ga s tem pridobite zase.«

Sestre, naj ne bo med nami nobene, ki bi hodila svojo vsakdanjo pot dolžnosti in dela mrko in z nevoljo! Od danes naprej naj nikoli več ne tožimo: »Vso noč smo delali, a brezuspešno.« Toda vedno in povsod:

Na Tvojo besedo, Gospod, po Tvoji želji, s Teboj in za Tebe!

Bog.

Miriam.

So srečni trenutki, trenutki miru in pokoja, vsi lepi — vsi svelli. — Duša se nekako z lahkoto dviga v svet čistih vzorov solnčnih misli. Božja milost jo nosi. Takrat se ji zdi, da je dobri Bog tako blizu! In so težki trenutki, polni nemira in bojzani; trenutki nemoči in strahu. — Duša zdihuje, ječi, išče izhoda — nič ni svetlega, vse je temno, kakor da bi se vsi oblaki nagromadili nad njo, da jo stisnejo k tlom. In takrat se zazdi, da je Bog daleč od nje.

Vemo, o Gospod Bog: povsod si pričujoč, v duši prebivaš s svojo milostjo tudi takrat, kadar ji pošlješ poskušnjo, bridkost...

Toda lažje te spoznavamo, kadar je jasno v duši in krog nas! —

Lurd — svetovno svetišče.

Nekaj misli in vtisov, ki jih je prinesel Vigrednicam v spomin Lurški romar.

»Glej, tukaj ležijo skriti najgloblji razlogi, zakaj toliko ošabnih ljudi ne veruje: Ponižni niso, moliti nočejo in tako nimajo milosti vere.« (R. Wickl S. J., Ecce Jesus.)

I.

Vera je milost, velika milost, a ošabnež to milost odbija od sebe.

V novejšem času je postavil Bog Lurd kot trdnjavo iskrene molitve in ponižne vere.

Leta 1892. je prišel v Lurd pisatelj Emil Zola. Štirinajst dni se je mudil v Lurdu, bil je priča več čudežnih ozdravljenj. Toda vrnil se je iz Lurda neveren, kakršen je prišel tja. Ni hotel verovati!

Ko je bil Zola v Lurdu, je bila čudežno ozdravljena Marija Lemarchand. Zola jo imenuje v svojem lurškem romanu Elizou Rouquet. Imela je kožno tuberkulozo; lišaj-razglodnik (»lupus«) ji je razjedel levo lice, ustnice in del ust. Razen tega so se kazala pri njej tudi določna znamenja jetike. Njen zdravnik dr. La Néèle je dejal, da je po njegovem mnenju ta bolnica popolnoma neozdravljiva. Iz Lurda je odpotovala čisto zdrava. Dr. d' Hombres, ki je bil priča, ko je dekle ozdravelo, je dogodek natančno opisal:

»Spominjam se dobro, da sem videl Marijo Lemaršan pred piscinami (kopelmi), ko je čakala, da bi prišla na vrsto. Njena nenavadno odurna zunanost me je osupnila. Ko je prišla iz kopeli, sem se takoj podal v bolnišnico, da bi jo videl. Spoznal sem jo, čeprav je bil njen obraz popolnoma izpremenjen. Namesto ostudne rane, katero sem bil ravnokar videl, sem opazil sicer rdečo, toda zdravo kožo.«

Vodja preiskovalnega urada dr. Boissarie je konštatal, da je ozdravljenje nenadno in popolno. Pokazal je ozdravljenko pisatelju Zola-ju rekoč: »To je slučaj, kakor ga vi želite, gospod Zola; rana, ki se je nenadoma zacelila. Dobro si oglejte deklico.« Zola pa je odgovoril: »Nočem je ogledovati, je še pregrda.« In potem je v svojem romanu pripovedoval (recte: lagal), da ko se je dekle umilo v lurškem studencu, se je njeno zdravstveno stanje počasi začelo obračati na bolje!

Ko je bil Zola v Lurdu, je bila 20. avgusta 1892 nenadoma ozdravljena Marija Lebranchu. Zola jo imenuje Grivotte. Zola prizna, da je bila bolnica hudo bolna na jetiki. Dvajset zdravnikov je po ozdravljenju doglalo z Zola-jem vred v preiskovalnem uradu, da od tuberkuloze ni več

najmanjšega sledu v pljučih. V svojem romanu pa Zola poroča, da se je na povratku domov bolnici bolezen ponovila in da je v bolnišnici umrla.

V resnici pa živi ta Grivotte še danes v Parizu kot vdova Wuitplier brez najmanjšega sledu, da bi se ji bolezen ponovila. Po ozdravljenju se je namreč poročila. L. 1896. jo je obiskal Zola in ji rekel, da ga dr. Boissarie neprestano nadleguje, ker je v svojem romanu pustil Grivotte-o umreti. Ponujal ji je denarja in ji obljubljal, da bo zanjo skrbel, če se hoče s svojim možem umakniti v Belgijo na neko posestvo. Tedaj pa je pristopil mož ozdravljene, prijel Zola za roko in mu pokazal vrata rekoč: »Glejte, da se poberete odtod!«

Nad vse zanimivo pa je, kaj je rekel Zola dr. Boissarie-ju, ko ga je le-ta v Parizu prijel, kako more pisati proti svoji lastni izkušnji, ko vendar ve, da je ona ozdravljena še danes popolnoma zdrava. Zola mu je odgovoril: »Gospod doktor, jaz storim z osebami v svojih knjigah, kar hočem.« In potem je še pristavil značilne besede: »S i c e r p a, g o s p o d d o k t o r, če bi tudi ozdraveli v Lurdu vsi bolniki v enem samem trenutku, jaz bi vendar ne veroval, kajti čudežev ni.«

To je fanatična nevera, ki noče verovati, četudi vidi čudež z lastnimi očmi! Tako je bilo tudi ob Kristusovem času, ko Judje tudi niso hoteli verovati in sprejeti resnice, četudi je postavil Zveličar mrtvega Lazarja zopet živega pred nje! Blazna nevera!

Tudi moderno brezverstvo ne veruje resnice, ker n o č e verovati! — Najgloblji vzrok nevere je napuh, kajti vera zahteva ponižnost. »Ne bom ti služil!« je rekel Lucifer, »ne bom veroval!« pravi brezverec v svojem napuhu. Vsi tisoči zdravniško izpričanih lurških čudežev ne zaležejo nič pri onem, ki mu manjka dobre volje — ki mu manjka ponižnosti, da bi se uklonil resnici. »Blagor ubogim v duhu,« blagor ponižnim, ki so voljni sprejeti resnico!

(Nadaljevanje sledi.)

Utrinek.

Janko Poljanšek.

*V knjigo življenja in večnih zaslug
vpisal je Materi božjega Sina
Stvarnik lepote, preblaženi Duh:
»čistost, ponižnost, ljubav, bolečina...«*

Pismo o pozornosti.

Velecenjena gospodična!

Zadnjič ste me v naglici slovesa vprašali tudi, kaj vendar razumem pod besedo pozornost. Tedaj nisem utegnil odgovoriti, ker čas in okoliščine niso dopuščale in ker hipno tudi sam morda ne bi mogel tako jasno povedati vsega kar obsega pojem: pozornost.

Nemški pisatelj Richter, običajno znan pod imenom Jean Paul, piše nekje*: »Ljudje finega občutja nas očarajo z neko posebno, božjo pozornostjo na male potrebe drugih, s tem da uganejo najtišje želje, in se zaeno odpovedo svojim lastnim, s prijaznostmi, katere svilena tančica vedno bolj tesno in bolj nežno odene srce, kot pa ostra vrvice velike življenjske dobrote.«

* Jean Paul-Richter je bil izredno plodovit pisatelj. Zelo odlikuje njegova dela nek zlat humor in globoke misli. Vsa dela pa niso več vredna branja.

S temi besedami je že precej povedanega. Vendar ne smete misliti, da je pozornost le drug izraz za prijaznost ali vljudnost, ljubeznivost ali dobrohotnost.

Pozornost je iznašla starodavno že pozabljeno znanost brati iz oči, brati najtišje misli iz polzavestnih kretenj. In vse te želje, nikoli izrečene, ker bi zahtevane izgubile že vso sladkost in nežnost, so pozornosti strog ukaz. Pozornost vstane in sledi ukazu kake tihe želje sredi še tako nepetega romana, vstane in tiho zapusti ljubeznivo in duhovito družbo, kjer je občevati res užitek, da izpolni drobno, komaj gojeno željo, morda najmanjšemu in najzadnjemu. Pozornost je našla tudi tisti čudoviti lek zoper ugasle otožne oči, zoper nagubana čela, grenkobna lica. Samo ona ume še pričarati sijaj tudi v že davno ugasle oči, ume ugladiti najbolj razorana čela, privabi smehlaj tudi na še tako grenkobna lica.

Poslušna dvornica je kraljice ljubezni in izvaja same nepisane ukaze, rešuje same neizrečene prošnje.

Pozornost je seveda neogibna zahteva takta. Gospodična, sami veste, kolikokrat se govori o taktu, srečna ste, če ne veste, kako malo pravega takta je. Prečesto zamenjavajo, celo dobri ljudje, takt — s puhlimi frazami in zavedno ljubeznivo neresnico. Poklone delajo in obratno mislijo. Pozornost in pravi takt tega ne poznata. Takten biti se pravi: biti vselej in povsod pristen, nič narejenega, nič prisiljenega ne sme biti v našem vedenju. Tudi pozornost ni nikdar vsiljiva.

Nevarljiv znak prave pozornosti je to, da Vas, ko ste v družbi, med Vašimi domačimi, ali kjerkoli pač bivate, skoro ne opazijo, ko pa odidete, pa začutijo vsi neko praznoto, nekaj jim manjka... ko boste enkrat to dosegla in morda ste že — ste res pozorna... Seveda tega Marietta ne sme vedeti...

Lepo pozdravlja

vedno vdani

Leon Ansgar.

Naša stara mamica.

Dr. F. Colbric. — Vivoda Z.

(Konec.)

Za življenje nas je najskrbneje pripravljala in zato je zahtevala od svojih vnukov, da so vzljubili rednost. Pri mnogih součencih sem opazil, kako hitro so imeli vse knjige zamazane in raztrgane, v torbicah vse šolske reči razmetane in ako je bil na tleh košček papirja, so šli desetkrat mimo, a nihče se ni sklonil in ga pobral. Tedaj sem pač mislil: „Vi otroci nimate dobre stare mamice, ki bi pregledala vaše šolske reči in vas poučila, da morate vsako knjigo zaviti v papir in pobrati, kar ne spada na tla, tudi če niste vi vrgli tja; da morate, preden greste zvečer spat, položiti obleko kos za kosom na stol ali obesiti na obešalo tako, da če bi vstali v temi, bi jo lahko našli.“

Mnogi starši se tolažijo s tem, da na take malenkosti ni gledati pri vzgoji. Pravijo, da pride vse to samo od sebe, kadar je otrok starejši. To je pač usodna zmeta, ki lahko uniči vso življenjsko srečo otrokovo. Ni malenkost to, kar vpliva na značaj.

„Človek ne raste moralno z junaškimi deli v velikem, ampak z zmago v najmanjšem“ (F. W. Förster).

Pedagog Pestalozzi piše: Neki zloglasen tat je bil obsojen na smrt na vešalih. Ko je stal pod vislicami je rekel svojemu krvniku: „Da bi

me bili moji starši le to naučili, da bi bil vsak večer obesil svojo obleko lepo na kljuko — ne bi stal danes tukaj.“ Dolga, žalostna povest leži v teh besedah: kako vzraste iz najmanjše zanikarnosti največje in najhujše zlo.

V življenjski sreči igra zelo važno poglavje tudi varčnost. Kadar smo dobili otroci od strica ali tete kaj denarja, takoj smo ga morali shraniti v hranilničku. Ob koncu leta nam je mati nesla ta prihranjeni denar v hranilnico. Poleg pametne varčnosti pa nam je mamica polagala v srca kal radodarnosti in usmiljenosti. Siromaki so radi obiskali našo hišo, kajti vedeli so, da nikoli ne odidejo praznih rok. Mnogokrat smo videli, kako je stara mamica postregla ubožcem s toplo jedjo — in v naših nežnih in sprejemljivih otroških dušah se je razvijalo sočutje in ljubezen do trpečega sočloveka.

Vsake, tudi najmanjše izdatke si je beležila v knjigo. Bila je trgovčeva žena in je vedela, da natančno knjigovodstvo ni važno le za trgovca, ampak ima tudi v gospodinjstvu mnogo pomena. Ko sem bil z 18 leti samostojen, sem si tudi vse izdatke in dohodke zabeležil in tako sem imel o vsem natančen pregled. Podobni zapiski o izdatkih in dohodkih so tudi v najmanjši družini zelo potrebni.

Življenje naše stare mamice je bilo samo delo. V ranem jutru njenega življenja je že morala pridno prijeti za delo in sedaj, ko se je nagibalo njeno življenje k zatonu, jo tudi nismo nikoli videli brez dela; zaradi tega pa tudi ni nič bolj sovražila kot lenobo.

Ko nas je vzela v oskrbo je tudi takoj dala vsakemu svoje opravilo. Bili smo še bolj majhni in smo bili temu primerno tudi zaposleni. Prinesli smo ji drva, pomedli stopnice, osnažili čevlje, brisali posodo itd.

Da si nismo zamazali obleke, smo si morali pri delu prepasati modre predpasnike. Ako smo bili prepočasni in nerodni pri delu, nam je pokazala, kako se bolj ročno in urno vse naredi. Mnogi starši pa ravno tukaj greše. Ko vidijo, da je otrok kaj napačnega naredil, nimajo toliko potrpljenja, da bi mu še enkrat pokazali, ampak mu vzamejo iz rok in sami naredo. Ali ni vzgojna metoda moje stare mamice uspešnejša in pametnejša?

Učenje in delo sta zelo važna vzgojna faktorja, toda obema se mora pridružiti še veselje in sladka otroška radost.

Veselje je neprecenljiv pripomoček pri vzgoji. Temna, brezsolčna otroška doba zastruplja življenje takoj ob početku, srečna brezskrbna detinska leta pa nosijo pozne sadove tudi v najvišji starosti. Ako nam izginejo v življenju vsa solnca in vse zvezde, nam ostane še vendar zlat pramen na obzorju preteklosti — prelepa mladostna leta.

Tudi stara mamica je znala prižigati zvezdice veselja na našem otroškem nebu. Poleg šole, učenja in malih domačih opravil nam je vendar ostalo vsak dan še nekoliko časa za igranje. Tudi igrač nam ni manjkalo. Mamica nam je izbirala take igrače, ki so navajale do samoustvarjanja, ki so pospeševale našo miselnost in ročnost in nam tako privzgojile veselje do dela.

Sv. Miklavž in Ježušček nista šla nikoli mimo naše otroške sobe. Rojstni in godovni dnevi so nam prinesli male darove. Nismo dobili mnogo naenkrat, zato smo se pa naučili, da smo skrbno pazili na podarjene igrače. Raznovrstni okraski in pecivo, ki smo ga dobili raz božično drevo, nas niso razveseljevali le nekaj dni, hranili smo jih cele tedne. Ako so otroci zadovoljni z najmanjšim darom in se ob malenkostih razvesele tako, kot če bi dobili veliko dragocenost, tedaj se zavedajmo, da smo dali otrokom v življenje dragocen življenjski zaklad, ki se imenuje skromnost.

V lepih dneh smo šli s staro mamico na izprehode. Medtem, ko je mamica sedela na zeleni travi, smo otroci skakali in se veselili svojega mladega življenja.

Kdor ima v cvetličnem lončku nežno, mlado rastlinico, ta jo obrne tako, da jo obsevajo topli solnčni žarki. Rastlina bo potem zelenela in rastle. Kaj pa je solnce za nežno rastlino, otroško dušo? To je vera. Dolžnost staršev je, da položijo mnogo žarkov tega zlatega solnca, polnega milosti, v otroška srca. Katoliška vzgoja je glavna podlaga prave življenjske sreče.

„Vse naj se zgodi po volji božji in vse moje delo naj bo Bogu v čast.“ S temi besedami je mamica pričela vsako jutro svoje delo in te besede je vsadila tudi v naša srca, da bi bil vsak naš korak, vsako delo, ves trud in vsa skrb in boleost skromen dar na naši poti v večnost. Večerne in jutranje molitve smo opravili skupno. Vsak dan smo šli tudi k sveti maši. Pripravo na prvo sv. spoved in obhajilo ni prepustila samo katehetu, ampak nas je tudi sama na to skrbno pripravljala.

Vso skrb in ljubezen do nas je stara mamica mnogokrat izražala z besedami: „Toliko časa bi še rada živela, da bi bili vsi otroci preskrbljeni.“ Vsedobri ji je to srčno željo tudi izpolnil. Ko se je nagibalo njeno življenje zatonu, so bili njeni otroci — vnuki preskrbljeni; vsak si je sam služil svoj kruh.

S kakšnimi sredstvi pa je naša vzgojiteljica dosegla svoj cilj? Delala je po besedah nekega nemškega pisatelja, ki pravi, da se mora pri vzgoji združiti strogost in nežnost, moč in miloba. Ljubezen in strogost, to sta bili mamici zvezdi vodnici pri vzgoji. Ne sama ljubezen, a tudi ne sama strogost, ampak obe skupaj vzgajata čiste, značajne ljudi, ako sta zidani na temelju vernosti in ako stoji Bog pri težkem vzgojnem delu ob strani. Mamica nam je vsadila v srca vero, da je nekaj višjega kot le golo hlastanje po zemski sreči, po denarju, premoženju, uživanju — to je vera v posmrtno življenje, v živlega Boga, vera v večno življenje.

Stara mamica nam je zbolela. Vse leto je bolehalo na želodcu in pozneje je dobila želodčnega raka. To je povzročilo smrt. Ko sem jo zadnjikrat obiskal, je sedela v postelji, uveli prsti so ji drseli po jagodah rožnega venca in ustne so se premikale v tihem pogovoru z Bogom. Njeno zadnje delo na svetu je bila molitev.

Ti dobra, dobra stara mamica!

Snivaj mirno in sladko v tihi gomili! Šesterim sirotam si nadomestila očeta in mater, jim darovala vso ljubezen, posvetila vse moči in žrtvovala ves mir in počitek svojih starih dni.

Ti naša sivolasa majčica — vedi, da si nas dobro pripravila za življenje! Ne bo nas uničilo trpljenje velikega petka in ne bomo se prevzeli od radosti velike nedelje. Učila si nas živeti za težke in vesele dni.

Blagoslovljen tvoj spomin v srcu tvojih šesterih, osamljenih vnukov!

Pesem iz tujine.

Franjo Neubauer.

*Kjer bister potoček
z gorice drvi,
poreden cvetlice
nedolžne škropi,*

*kjer v žarkih večernih
lesovi rdé,
a v skritih plamenih
gorijo željé,*

*kjer v noč zapuščena
ljubezen ihli
in žalost si briše
krave oči,*

*kjer nada se z zarjo
jutranjo smehljá,
tam pókoj je misli
in mojih željá.*

(Pomenki z gospo Selmo.)

Odgovori na pisma.

Samotarka. Torej še živiš? In lepo in dobro? A glej, pričakovala sem, da prideš tudi s tem vprašanjem. Kolikor poznam situacijo, morem svetovati tole: Bodi preprosta in obnašaj se tako, kakor ti narekuje občutje. V takih razmerah in resnih nameurah je prijazna pozornost čisto na mestu. Kako naj tudi drugače vé, da si mu dobra? Popolna nedostopnost je pač tam potrebna, kjer s človekom nočemo ali ne smemo občevati. Če pa mislita hoditi skupno pot skozi življenje, je tu ali tam korak za zblížanje naravnost potreben. Upam, da mi ni treba opozarjati na Tvojo deklinško dolžnost. Pozdrav!

Značajnost. Dosledna vaja volje Te ne utrja samo, ampak Ti prinaša tudi mnogo veselja. Nekaj lepega je, če se naučimo imeti nižja čuvstva v oblasti in postanemo s tem prosti za vse lepo, veliko, plemenito. Prav dobra vaja za to je, če smo v vseh stvareh prav točni in vestni in tudi najmanjše delo vršimo z vso zvestobo. — Ako si moreš vsak dan določiti pol ure za čitanje in svojo nadaljnjo izobrazbo, boš gotovo napredovala. Poskusi, morebiti Ti bo mogoče! Tudi Vigred« bo nadalje priporočala razne knjige. Lep pozdrav!

Posavka. Prav nič nisem huda na »velikega otroka«. Morebiti si, ker dobro obvarovana, nekoliko pozneje prišla do razmišljanja kot Tvoje sovrstnice; zato Ti tudi napravlja več skrbi. Le trdno in naravnost: naprej in navzgor! Boj mora biti, da postaneš res značaj! Vsemu nizkotnemu zapri vhod v dušo, napolni jo pa z vsem lepim, ki Ti ga nudi božje stvarstvo, lepa knjiga, dobri ljudje! — — — Tudi velikih prestopkov na drugih ne smemo obsojati, ker ne znamo in ne moremo presoditi okoliščin, ki so jih privedle do padca. Popolnoma napačno pa je

mnenje, da zaradi tega, če se pregreši duhovnik, vera ni nič prida. Vera in Cerkev je božja naprava, ki je ne more oslabiliti ali uničiti noben svetovni prevrat. »Ti si Peter (skala) — — —!« Res pa je, da je duhovnik (pa tudi vsak drugi) odgovoren za svoj osebni prestopok in tudi še za vse hudo, kar iz njega izvira (pohujšanje, zavajanje, verski dvom itd.). Če kje, moremo pri grehu spoznati resničnost pregovora: »Iz malega raste veliko.« Nekaj pa je tudi dobrega pri takih prilikah: da spoznamo, kako potrebna je ponižnost in vdanost Cerkvi in da moramo prositi za ta dva božja darova zase in za druge. — Bog s Teboj!

Sad drevesa spožnanja. V vsakem slučaju si moramo ohraniti mirnost; nikoli ne smemo v prvem razburjenju kaj ukreniti, ker bi se gotovo pozneje kesali. Kakor vidim, si se sama prepričala o resničnosti teh besed. — Če si imela prepovedano o tem govoriti od take strani, potem res ni prav, da si skrivnost izdala meni. Pa to naj Te ne razburja! Ohranim jo záse, še bolje: pozabim jo in je varna. Upam pa, da si sedaj mirna, ko je Bog sam napravil konec in na tak način. Svetujem Ti pa, da z molitvijo zanj popraviš ono, kar si sama zakrivila. Kajne, zdaj pa je konec tega tudi v najinih razgovorih in mi prihodnjic pišeš že kaj drugega? Pozdravljena!

Ina. Kako se ureja Tvoja stvar? — Spo-roči mi!

Avgusta. O »nadležnosti« nisem prav nič čutila v Tvojem pismu, tudi ga nisem »vrgla v koš, ko sem med vrsticami brala ono pravo.« Zakaj neki? Lepa, čista ljubezen je dar božji; tega se morem le veseliti, ne pa prestrašiti. O, saj čutim iz Tvojih vrstic, da s skrbno roko neguješ in varuješ to nežno cvetko! Ohrani jo kristalno čisto, snežno belo!

Hrepenenje.

Mira.

*O, hrepenim po sladki skrivnosti,
vonja želim si rdečih rož...
Zlate stopinje cvetoče mladosti
preko livade žarečih rož —!
Ah, ljubezni tiha bol.
Sreče pol, bridkosti pol...*

Darujte za tiskovni sklad!

Pred jesenjo.

Franjo Neubauer.

I. Deklici.

Lepe, rožne sanje
zarjice jutranje
spuščajo se do zemljé.
V njih rdijo ajde,
polne, sočne brajde
v sanjah teh blesté.
Deklica, mladost ti, sanja,
v tebi še rdi,
s tebe se še nadme sklanja
kot nekdanje dni.
Tebe še pomladna zarja,
mene že jesen razzarja.
Ali krasna je jesen,
kedar solnčni soj
skozi gost zastór meglen
v dan posije moj!
Zagorijo vse doline,
griči vsi žaré,
v lepe, sladke mi spomine
misli vse hité.
Teh spominov je opoj
srcu drag in sladek bolj

od strdi, ki s cvetnih polj
znese jo čebelic roj.
Deklica, mladost ti sveti
kot plamteči kres,
plamen tudi meni neti,
da gori, rdi kot les,
kakor gozd, ki rumeneva,
pa ga zarje žar obseva.

II. Ciklamni.

Ciklamni so v solncu cveteli, dehteli,
zdaj bodo otožno odcveli, zveneli,
ko gosti oblaki jim sivi
napajajo cvetje z nalivi.
Ciklamni, vi ljubljenci moje mladosti,,
ne greje poletje vas več,
po smrečju, po drugi mi bukovi hosti
le klic se glasi hrepeneč.
Še ta izgubi se in hosta bo tiha,
jaz pojdem osámljen po nje,
in jaz le bom slišal, da bukovje vzdihá,
da tožbe prihajajo z vej,
da kje še ciklamnov osámljenih cvetju
po krasnem in toplém se toži poletju.

Zdrava, roža Marija

Slavko Savinšek.

(Nadaljevanje.)

Vstopila je pri Angelici. Kako se je bleščalo belo platno na mizi, kako so urne roke pridne šivilje ugibale in zgibale belino pod šivalnim strojem, ki je pel brenččo pesem tako veselo. Kako bi je tudi ne? Saj poje poročno pesem in obenem uspavanko mlademu, še nerojenemu. Za ženo in za mater, za moža in očeta, starše in otroka!

Angelici je žarel obraz.

»Glej, Marija, toliko imam dela, da ne vem, kje se me glava drži! Daj, pomagaj mi malo, da se vsaj nekoliko udomačim v tem vrvenju, da ne pozabim najpotrebnejšega!«

»Ej, Angelica, Rezika tamle pri stroju ti bo že pravo nasvetovala. Saj je že tolikim šivala balo, da zna že kar povrsti na pamet, česa je vsega treba. Kajne, Rezika, kar tebe naj Angelica posluša, pa bo vse prav in dobro!«

»E, takele mlade neveste kar nič ne vedo. In nič nočejo ubogati! Zbirati zna za srajce tako dolgo, da so že vse narejene, za poročno bleko si zbira barvo in kroj skoro do oltarja. Pa čipke, pa rjuhe, pa preobleke, prti in brisače, vse jim roji po glavi, a dokler ni vse že gotovo in leži v skrinji, ti tarnajo in nergajo. Pa še potlej jim ni to ali ono prav in po volji!«

»Angelica pa ni tako sitna, kaj ne, Rezika?«

»O, ta šele, ta! Ko pa že za tretjega skrbi, ki še rojen ni! Saj se za svoje kar nič ne meni. Samo za takole majhne srajčke in plenice in povoje. In vedno leta h Koncilji gledat, če je zibelka že pobarvana, če je dovolj dolga in dovolj široka, če je srce na prednji in sladko ime na zadnji strani dovolj rdeče.«

Angelici so gorele oči, ko jo je Marija pogledala pri teh besedah. Vrgla ji je obe roki okrog vratu in jo stisnila k sebi, kakor bi že otroka imela v naročju.

»O, Marija, kako je to sladko! Misliti si ne moreš!«

Potegnila jo je v svojo sobico.

»Veš, vedno mislim nanj, na otročiča, posebno zvečer, ko molim zanj in za Jerneja in zate, Marija. In ugibam, sama vase priklonjena, če bo zdrav, če bo meni podoben, ali Jerneju. Ko bi vsaj oči imel Jernejeve!«

»Saj niti ne veš, če bo fantek ali punčika!«

»O, fantek bo, tak, kakor je Jernej! In Jernejček mu bo ime! — No veš, če bo pa deklica, jo bomo pa za Marijo krstili.«

»Ne za Angelico?«

»Ne, ker Angelica sem že jaz. Pa bi rada, da bi vedno imela Marijo okrog sebe, ki bi me vedno spominjala, kako si bila ti dobra z menoj in Jernejem. Tudi Jernej bo rad klical: Marija! ker se bo vedno spomnil tebe!

»Ali ne bo to napak zanj?«

»O, ne! Saj je zdaj tako moj! In tako moj bo tudi ostal vedno. Mi je rekel. Sinoči je bil pri nas in je rekel materi, da je ves srečen, ker bo tako kmalu oče. In da sem jaz tako dobra, ker bom kmalu mati njegovega otroka! O, Marija, kako sem srečna!«

Solze so ji igrale v očeh in bila je kakor razigran otrok.

Marija se je veselila. Gledala je na lastne oči učinek svojega žrtvovanja. A ni ji bila v mislih žrtev. Samo ono ugodje, ki stori, da smo srečni v sreči drugih, kakor da bi uživali srečo sami. In še bolj!

»Čez tri tedne bova že mož in žena. Jernejev oče tudi niso več tako hudi name kakor prve di. Včeraj sem bila tam, so ravno zbirali deske za nove podnice. Vidiš, so mi rekli, po tehle podnicah se bo prekopicovalo otroče, če ga bo kaj prida!«

»Kaj pa Jernej, Angelica?«

»O, Jernej je ves drug sedaj. Drži se doma. A najrajši zapreže konje in gre ž njimi v hosto po drva. Pravi, da mora skrbeti za toploto po zimi. Oče se sicer hudujejo nad njim, češ, na polju je zdaj dela dovolj, boš pozimi vozil, on pa pravi, da gre na polju lahko brez njega. Pozimi pa da bo moral pestovati. O, to bo lepo!«

Marija pa je videla globlje kot Angelica. Slutila je, kaj vleče Jerneja v gozd, od ljudi v samoto. Včeraj zjutraj je pripeljal mimo njih, ko je šel po drva. Marija je ravno stopila na prag. »Dobro jutro, Marija, si že na delu?« jo je ogovoril. »Dobro jutro!« mu je odzdravila. »Treba je, dela je veliko. Kako pa ti? Čemu vedno samo v gozd, Jernej? Ali ne boš pozimi?« Pa ji ni nič odgovoril. »Zbogom, Marija!« je pozdravil in udaril z bičem po konjih. Čutila je, da je bil udarec z bičem namenjen njegovemu lastnemu srcu, ki ni hotelo vedno in prav ubogati. Zato je hodil v gozd, da ni videl ne nje, ne Angelice, da si je v samoti iskal moči in poguma.

»Včeraj sem bila pri spraševanju, Marija,« jo je iz misli vzdramila Angelica. »Toliko lepega so mi povedali gospod župnik. In tako prijazni so bili z menoj, četudi sem jih užalila, ker sem pozabila njihovih lepih nauk in sem padla v greh. Rekli so mi, da je treba z grešnikom biti prijazen, ne ga zaničevati, ampak gledati, da ga spravimo na pravo pot ter mu pomagati nositi pokoro za greh. Zato, so rekli, naj z molitvijo in delom izbrišem ta svoj greh in prijazno vzpodbujam Jerneja, da bo dober oče in mož, da tako popravi, kar je zagrešil.«

»Kdo bi mogel tebi storiti hudo, ki si tako dobra in tiha ter te je sama ljubezen!«

»O, tako dobra nisem, kakor ti, ki samo za druge skrbiš, le zase nič!«

»Nič ni to posebnega. Ko ste pa ko mali otroci!«

Šla je nazaj v sobo, Angelica pa za njo. Še je pogledala to in ono, svetovala tuptam, opozorila na eno in drugo. Pa se je zvečerilo in morala je misliti na večerjo doma za očeta in družino.

Zamišljena je šla proti domu. Kako srečna je Angelica, ki bo v kratkem žena in mati. Njej je to za vedno odšlo. Kaj bi z drugim, če ne more z Jernejem? Saj je bilo vse njeno življenje ena sama sanja o Jerneju, samo njemu je vedno pela njena duša, samo zanj je živelo njeno srce.

Lahko bi zdaj ona pripravljala balo, ako bi bil Jernej drugačen. Toda, morda je pa le tako prav in bolje. Bogve, če ne bi Jernej potem, ko bi bil ž njo v zakonu, segel po drugi v svoji nerazumljivi naravi? Kaj bi bilo potem? Zdaj je še lahko menjal, ker je bil še prost on in ona. A kaj bi bilo potem, če bi bila zvezana na veke, pa bi spoznala, da sta se drug v drugem varala? To jo je zdaj skrbelo tudi za Angelico. Kako se ubožica veseli in nič ne misli naprej; slepo veruje Jerneju in njegovim besedam in obljubam. Kako bo ž njo, ako lepega dne spozna, da gredo Jernejeva pota daleč stran od njenih cest, njegove misli daleč od njenih za drugimi? Marijo je spekle ob teh mislih v dno duše. Ali je ravnala prav, ko je Jerneja pripravila do sklepa, da poroči Angelico in to čim hitreje? Ali ni morda s tem svojim dejanjem pahnila v nesrečo ne samo Jerneja, ampak tudi Angelico in nerojenega otroka? Poleg tega pa še samo sebe? — Ne, ne, ni mogoče! Ravnala je prav! Angelica mora dobiti moža, otrok očeta! In slabega imena ne sme pustiti na Angelici. Jernej mora rešiti Angeličino deklisko čast! Samo ta rešitev je za vse tri, druge ni! Jernej bo že pazil nase, posebno, ko bo videl otroka, morda še druge in ga bo skrb za lasten zarod držala nazaj. Angelica bo dobra ž njim in privadil se ji bo in ona njegovih napak. Saj Jernej ni slab, o, ne, ampak vihrov je in samo znati ga je treba ravnati in voditi. O, to bi znala ona, Marija, tako dobro, ko nihče drugi! Bo li Angelica kos tej težki nalogi?

Tako je vse vpraševalo v njej in iskalo ugovora in potrditve. Kaj bo ž njo samo, ni mislila. Saj za to je še časa dovolj, celo življenje.

Zavila je ravno mimo Jernejevega doma, ko priteče sosedov fant ves spehan in zasopljen mimo nje.

»Kam pa tečeš, Peterček?«

»K Jernejem! Jerneja je v gozdu ubilo!«

Mariji se je naredila tema pred očmi. Za plot se je ujela s tresočo roko, da ni padla. Niti ene misli ni bila zmožna. Lovila je sapo in s prosto roko grabila za srce, ki je obstalo in hotelo razpočiti od nenavadne bolečine. Komaj se je zavedla pomena Peterčkovega krika, že je planila pred njo slika Angeličina. Kaj bo ž njo, če nenadoma izve strašno novico? Brž k njej!

Skoro tekla je. Spotoma je premišljala, kaj naj reče Angelici, kako naj ji počasi dopove grozno vest, ki je udarila kakor blisk iz jasnega? Pozabila je lastne muke, na lastno bolečino; v misli na drugo, ki živi dvoje življenj, se je moralo siloma umakniti lastno trpljenje.

Pred Angeličino hišo se je ustavila, da pride do sape, da Angelica ne zapazi takoj na njej nesreče. Hvala Bogu, vse je še tiho v hiši, ničesar še ne vedo.

Stopila je v sobo.

»O, Marija, kaj si pa ti prišla nazaj?« jo ustavi Angelica. »Ali si kaj pozabila? Pa kako si bleda? Ali se ti je kaj zgodilo?«

»Ah, tako sem se ustrašila! Saj pravim!« Stopila je k stroju, da si skrivaj obriše mrzli znoj, ki ji je vrel na obraz. Koleno sta ji trepetali.

»Marija, kdo ti je kaj hudega storil?«

Angelica je prijela Marijo za roki. Marijo so polile solze. Ni vedela, kaj naj odgovori Angelici.

V tem hipu odlete vrata v sobo, v hišo plane Urša in vrže Angelici v obraz: »Jerneja je ubilo v gozdu!«

»Jezus, Jernej!« je kakor kri brizgnilo iz prsi Angeličinih, za krikom pa je planil val krvi iz prsi in ust in se — rdeč slap — razlil po beli Angeličini obleki. Tedaj se je Marija vzdramila omotice in ravno še ujela Angelico, da ni padla v znak na tla. Držala je nezavestno v rokah in ni spravila klica na pomoč iz ust.

»Mati brž, brž!« se ji je končno utrgalo iz ust in že je vlekla Angelico k postelji. Na krik sta prihiteli iz kuhinje Rezika in mati, Urša pa je stekla v Kamnik po zdravnika. — — —

Ko je zdravnik odšel in župnik opravil sveto olje in se Angelica še ni zavedala, je ostala Marija pri Angelici vso noč. In ko je zjutraj, preden se je zdanilo, prišla k postelji Angeličina mati, je Angelica blebetala in kričala nerazumljive besede vročične blaznosti, Marija pa je klečala poleg postelje s sklenjenima rokama in iz njenih ust ni bilo glasu. Ko je dvignila k materi obraz, je ta vsa vztrepetala: obraz je bil obraz mučenice v oltarju, okrog obraza pa ji je cvetela glorijska trpljenja: lasje, ki so ji bili čez noč osiveli.

(Dalje prihodnjič.)

Nevestino slovo.

Tatjana.

Čuj, hrepenenje v valujočem klasju
kol lahna pesem plove...
Le enkrat naj jo še slišim,
preden odidem!

Čez tri dni v solcu in vetru
stojte na njivi že kôpe:
tedaj utihne polje
in jaz odidem.

Še enkrat naj izlegnem
ljubeče roke nad njive,
potem odidem za tabo
v naš novi dom...

Ob uvenelem šopku.

Ksaver Meško.

Ah, kajkrat sem se sklonila,
da sem ti ta šopek povila,
povila najlepše misli sem vanj,
povila vanj cvele najsočnejših sanj.
A zdaj je šopek zvenel,
in ti — brez stovesa odšel...

Pod božjim varstvom.

Igra v treh dejanjih.

Matko Krevh.

(Nadaljevanje.)

Bukovnica: Ali sta si že tako dobri, da ti prinaša važne novice? Ivanka, to mi ne ugaja. Lizika ni družba zate.

Ivanka: Kaj ji morete očitati?

Bukovnica: Dovolj sem že slišala o nji, a prav malo dobrega.

- Ivanka:** I, seveda, če jo Milica in te-le druge obrekujejo. Saj se pa ne čudim, ker se gledajo kakor pes in mačka.
- Bukovnica:** Že vedo, kaj govore. Obrekovale je pa niso, ker niso kake klepetulje. Pa četudi bi ne bila od drugih ničesar zvedela, že Lizikina avšasta zunanost mi je zoperna.
- Ivanka:** Torej tudi vi sodite človeka po zunanosti, četudi ste naju s Tončko včasih kregali zaradi tega?
- Bukovnica:** Tu gre za tvojo novo znanko, če je kaj prida ali ne. — Nikar je predolgo ne zadržuj! (*Odide na desno.*) (*Zunaj potrka.*)
- Ivanka:** Naprej! (*Gre naproti.*) Ali si ti Lizika?
- Lizika (nališpana):** Serbus Ivanka! Jaz sem, jaz, Puharjeva B e t i, kakor me kličejo.
- Ivanka:** Oprosti! Jaz sem še vedno navajena na Liziko. Pa se poboljšam. Torej, Beti, prosim, sedi! (*Sedeta.*)
- Lizika:** Rada bi bila že prej prišla, pa sem vedela, da imaš obisk svojih prijateljic.
- Ivanka:** No, imeniten ravno ni; so pač domača dekleta.
- Lizika:** Jaz že ne bi mogla prenesti take družbe. Posebno tista šivilja mi preseda. Ali je res taka svetnica, ali pa se dela. Najbrž je hinavka.
- Ivanka:** Hinavka ni, pač pa je zelo stroga.
- Lizika:** In komandirala bi te rada, kaj — ne?
- Ivanka:** Komandirati se pa ne dam, tudi od Milice ne, čeprav sva si prijateljici.
- Lizika:** Tako prijateljstvo pač ni kaj prida. Prava prijateljica ti privošči prostost v govorjenju in obnašanju, ta Milica bi te pa rada vpregla v jarem pobožnih in svetih devic.
- Ivanka (neodločna):** Pridiguje mi res rada, ne vem, zakaj.
- Lizika:** In ti jo poslušáš? Ti, mlada, fletna, lepa punca? Polna si življenja, mlada je tvoja kri, žive tvoje oči in noga poskočna za ples. In vse to bi morala zatajiti, umoriti? Ne, ne! Človek le enkrat živi, zato je treba čas porabiti. Pokora je za stare ljudi.
- Ivanka:** Pa je vendar le nevarno igrati se z mladostjo in greh je tudi.
- Lizika:** Če si pri svojem mladostnem zdravju vesela, ali je to greh? Ej, Ivanka, malo še poznaš življenje. Skrajni čas je že, da pogledaš malo po svetu. Če me ne odbiješ, se ti ponudim za prijateljico, ker tudi jaz pojdem v mesto.
- Ivanka (veselo):** Ti tudi pojdeš? To je dobro, da ne bom sama in mi ne bo dolgčas, ki sem se ga najbolj bala. Če se ne motim, se ti v mestu dobro spoznaš?
- Lizika:** Seveda, vsaka ulica mi je znana.
- Ivanka:** In za gledališče tudi veš?
- Lizika:** Seveda vem. In vem tudi, kje je najboljša slaščičarna, gostilna in tako dalje. Tudi vse mestne izprehode poznam, ki so tako krasni, posebno, če te kdo pod pazduho pelje.
- Ivanka:** Kdo bi me peljal?
- Lizika:** Tega ti še sedaj ne povem. Boš že sama izkusila. Vidiš, Ivanka, kaj te vse čaka. Ali se kaj veseliš?
- Ivanka:** Seveda se veselim. Komaj čakam, da mi preskrbiš stanovanje.
- Lizika:** Ga že imaš. Zato sem pa prišla, da ti to novico sporočim. Poslušaj pismo moje priiateljiice Zinke! (*Vzame pismo iz žepa in čita*):
- Ljuba Betka! Preden ti nadalje pišem, te pozdravljam čez hribe in doline. Liuba ptička, ali še prepevaš ali si srce ogrevaš? Jaz sem srečna, da bi kar vriskala, ker Francelj me rad ima od svojega dobrega sreca. Dvakrat sem že plesala z njim, trikrat sva bila v kinu. Kupil mi

je že prstan. Na pomlad se vzameva, če si ne bo premislil. — Modrasova Cilka je imela tudi svojega fanta, pa jo je zapustil, njo so pa spodili iz službe. Šla je domov pokoro delat. — Za tvojo prijateljico, Ivanko, sem našla stanovanje: bolj majhna sobica je, a čedna. Gospodinja je nekoliko gluha; to je pa ravno prav, da nas ne bo slišala, če bomo preglasne. Upam namreč, da se bomo pri Ivanki večkrat zbrale v veselo družbo. — Kakšna pa je Ivanka? Ali je vesela? Zna li plesati? Če je svetnica, ni za naša družbo. Mlad človek — pa svetnik, ha, ha! — Kdaj prideta? Veselim se že vajinega prihoda. — Za Ivanko poiščem zavber fanta. Pozdravi jo! — Vroče Te pozdravlja tvoja Zinka.

Ivanka, kaj praviš na to?

Ivanka: Tisto o plesu in fantu mi ne ugaja.

Lizika: Zinki ne smeš zameriti! Veš, hudomušna je, pa ne misli tako hudo. Zelo jo imam rada. — Kdaj torej greva?

Ivanka: Rajši prej, ko slej. Poprosim mamo, da me puste že takoj drug teden. — Perilo imam pripravljeno, obleko tudi.

Lizika: In stanovanje tudi. Torej prihodnji teden! Velja? (*Ji ponudi roko.*)

Ivanka (*udari v roko*): Velja, če me bodo le mama pustili.

Lizika: Sedaj mi pa povej, katera ti je vse preskrbela v mestu, Milica ali jaz?

Ivanka: Ti.

Lizika: Katero imaš rajši?

Ivanka (*tího*): Tebe.

Lizika: Ivanka, iz tebe bom naredila gospodično, da bodo tvoje prijateljice kar zelene od nevoščljivosti. — Sedaj pa grem. — Ne pozabi mami sporočiti glede stanovanja! Najbolje, da jim še nocoj poveš, potem se pa kar hitro odpraviva. — Škoda bi bilo stanovanja, če bi ga kdo drug prevzel. — Zdaj pa, adijo, Ivanka!

Ivanka: Z Bogom, Lizika. Hvala ti za trud! (*Lizika odide.*)

Vse dobro gre (*si mane roke*): stanovanje imam, dela doma ni veliko, mama se morajo ukloniti, če ne, pa kar tako odidem. — Pst, mama prihajajo.

Bukovnica (*se vrne*): Dolgo sta se pomenkovali; to mi ni všeč.

Ivanka: Mama, vi krivično sodite Liziko. Pomislite, stanovanje mi je preskrbela.

Bukovnica: Lizika? Stanovanje?

Ivanka: Da, mama, zato vas še enkrat prosim, naj grem že prihodnji teden!

Bukovnica: Že prihodnji teden? Imaš še čas.

Ivanka (*nevoljno*): Potem mi pa kdo stanovanje prevzame. Kje naj pa drugo dobim.

Tončka (*se vrne*).

Bukovnica: Tončka, Ivanka hoče že prihodnji teden v mesto.

Tončka (*nevoljno*): Naj gre! Kar na vrat naj se obesi tisti prismojeni Liziki!

Ivanka: Ti si prismojena in tvoje prijateljice.

Tončka: Ti si pa pametna kot sam Salomon. — Ivanka, pri tistih vratih, kjer odhajaš, boš rada še nazaj prišla!

Ivanka: Tebe ne bom prosila miloščine. — Mati, če mi ne dovolite zlepa, pa odidem brez vašega dovoljenja. Liziki sem obljubila in besedo bom držala.

Bukovnica: Šla boš, kadar bom jaz hotela.

Ivanka: Moj jerob je rekel, da pojdem in tako se bo zgodilo.

Tončka: Le pojdi, a zapomni si: kdor ne uboga, ga tepe nadloga.

Ivanka: Naj me, saj bo mene, ne tebe! (*Odide jezno na desno.*)

Bukovnica (*joka*): O, nesrečni otrok! Ali sem te zato rodila, da se boš pogubil? O Bog, ne pripusti kaj takega! — Tončka, kajne, da bova molili zanjo, da je Bog ne zapusti!

(Zastor.)

(Dalje prihodnjič.)

Kako je medla luč.

Mira.

*Kako je medla luč dekliških sanj,
kakó šibák je hrepenenja most —
Li veš, kam pot nemodrih gre iskanj?
Ljubezni sestra, vedi, je bridkost!
O deklica, deklè, bodoča žena,
v prihajajoče zarje koprníš —
z deviškím vencem še si okrašena.
O pazi, šibka, da ga ne zgubiš,
ukroti belko, domišljijo svojo,
ohrani čisto poezijo svojo!
Gorje, če konj brez jezdeca zdívjá,
po njívalh dirja, rahli cvet tepla!
Razum tvoj — jezdec z brzdo krepke volje
naj vodi belko čez mladosti polje!*

Rožni dom

Od srca do srca.

Francka G.

Takole v začetku septembra postane v Rožnem domu čudno tiho: otroci so odšli nazaj v mestne šole.

Če bi natančneje opazovali mater, bi videli, kako ji roke včasih nenadoma zastanejo in njene dobrohotne oči zastrme nekam v daljavo in so vse vlažne: mamica misli na svoje ljubljence v tujini. Prav gotovo, sama svojim besedam bi takrat ne verjela, ako bi nam zagotavljala: »Šele sedaj man je prijetno, ko ni vednega krika in vika; pravi veliki Šmaren se je začel.«

Videti bi morali našo mamico, s kakšno nestrpnostjo vsako jutro pričakuje pošte; in če pride drobno pisemce od Zinke ali Franceta ali čeprav od prvošolca Jožka, to je veselje! Nešetokrat prebere pismo, vsako besedico preštudira, vsak stavek pretehta in njena materinska ljubezen hoče brati celo med vrsticami: morda pa le njen otrok v tujini trpi pomanjkanje in prav s tem pismom pritajeno kliče njo na pomoč... O, ko bi dijaki izven doma slutili, kako bero starši njihova pisma, bolj skrbno bi jih pisali, pa tudi bolj pogosto bi pošiljali pozdrave pod domači krov!

Stana pa je spet nanovo zaposlena: ona namreč oskrbuje dopisovanje med domom in tujino. Starši so čez dan zaposleni s telesnim delom; zato so zvečer trudni, da se le težko pripravijo k pisanju. Ožuljena roka je okorna, da le trudoma drsi po papirju; in mati je razočarana vselej, kadarkoli dokonča pismo: toliko ljubezni ima nakopičene v srcu za svoje otroke, toliko lepega bi jim rada povedala. Ko pa ona pogleda dokončano pismo, vidi le vrste mrtvih črk, ki nič ne znajo govoriti o materinih čustvih.

Stana je ponosna, da so ji starši poverili tako važno nalogo. Le eno ji je nerodno: da starši zahtevajo, naj svoje pismo pred odpošiljatvijo glasno prebere. Ob pismu se namreč ona popolnoma zatopi v pogovor z bratcem ali sestrico, kateremu piše; tako prijetno jima je in Stana načeblja toliko lepega iz svoje duševnosti, da ji je skoraj neprijetno, ako še tretja oseba gleda v njeno svetišče.

Pa kaj vendar piše Stana teden za tednom? Rekla bi, da je ona majhen dušeslovec. Vsakteremu zna povedati tisto, kar mu prija; zna si pridobiti prijateljstvo malih. Ne pride namreč nobeno pismo, ki je naslovljeno na starše, pa ne bi imelo male opombe: »Naši Stani pa naročam...«

Prvošolcu Jožku pove o golobih, ki so se zaredili tako, da ata pripravlja nov golobnjak; in o teličku, ki tako lepo rase, da ga bodo obdržali za dom; pa še na lastavice ne sme pozabiti, ki letos že drugič pitajo mladiče. Od svojih živalic se je Jožko najtežje poslovil; s hvaležno ljubeznijo misli sedaj na sestro, s katero se o svojih ljubljencih lahko tako možgato pogovori.

Zinka pravkar dorašča v dekle. Toliko novega vidijo vsak dan njene oči, toliko čudnega se vsak dan poraja v njeni notranjosti, da komaj more sproti napovedati. Zato Stana niti veliko ne piše, ampak le posluša, ko ji piše Zinka: pesem o sreči in solncu in o pomladi, ki gre v deželo. Ampak iz vseh Staninih odgovorov Zinka jasno čuti, kako toplo sestrsko srce živi zanjo, se z njo smeje in veseli. Zato zaupa v svojo dobro Stano in ji verjame celo takrat, ko ji na katerikratne sentimentalnosti odgovarja: »Sestrica, potrpi! To je le mal oblaček, ki je za hip zagrnil tvoje pomladno solnce.«

Najdalje pa se pripravlja Stana tiste večere, preden piše bratu, visokošolcu Francetu. Ako bi govorila o njenih napakah, bi morala povedati, da je skoraj ljubosumna na vso bratovo okolico. Saj ni dolgo, kar je zapisala v dnevnik: »Najboljša sestrica, iskrena prijateljica, učena tovarišica hočem biti svojemu bratu. Samo to želim, da si France ob mojih pismih ustvari vzorno sliko poštenega dekleta. Hočem, da se bo on pri izbiranju življenjske družice vprašal: »Ali pa ljubljena je taka kot moja sestra?«

V svetu pri knjigah in tovarišiji in pri zabavi mlad človek hitreje pozabi na dom. Zato so potrebne take Stane, ki skrbe za vedno zvezo med domačo hišo in med tujino.

V vseh Rožnih domovih bomo odslej deklice pletle trdne nitke od srca do srca.

Vigrednica - gospodinja

Naši gospodinjski tečaji.

A. G.

(Dalje.)

Ob sklepu tečaja se priredi razstava vseh gospodinjskih izdelkov in skupni obed, h kateremu je povabiti vse, ki so pripomogli, da se je tečaj vršil. Stroški za končno proslavo se krijejo s tem, da udeleženske tečaja prirede dramatično predstavo in z razprodajo razstavljenih predmetov.

Voditeljica tečaja gleda že vprav od začetka tečaja na to, da tečajnice prično takoj izdelovati predmete za razstavo. Posebno v ročnem delu in tu zlasti pri šivanju perila se voditeljica pred vsem drugim ozira na

krajevne potrebe in razmere. Nespametno bi bilo, mučiti tečajnice na deželi z izdelovanjem modernih in dragih vezenin, ki ne spadajo v naše slovenske domove. Zelo lepe in praktične stvari je mogoče izdelati iz našega domačega platna (V Moravčah, kjer je imel orliški krožek lansko zimo 10 tedenski gospodinjski tečaj, so napravile tečajnice iz domačega platna brisače, namizne prte in razna druga pregrinjala. Vse so okrasile z ažurnim robom in vezenjem v narodnih barvah.) Naravno, da delajo tečajnice takoj v začetku tečaja z voditeljico tečaja načrte, česa bi se vse rade naučile in kaj vse izdelale za razstavo.

Zadnje dni pred razstavo pa postane v tečaju nenavadno živahno. Načrt za razstavo je že izdelan; pri tem se je bilo seveda treba ozirati na razstavne prostore. V šivalnici se dogotavljajo zadnji predmeti za razstavo. V kuhinji se skrbno izbirajo in pripravljajo kuharski izdelki za razstavo in sestavlja jedilnik za poslovilni obed.

Udeleženke gospodinjskega tečaja v Moravčah.

En dan teh zadnjih dni je določen za izpit iz vseh predmetov; kajti naše tečajnice dobe ob sklepu tečaja tudi izpričevala. Vsak predavatelj (predavateljica) izpraša tečajnice iz svojega predmeta. Navadno se zadnji teden več ne predava, ampak napravi skupno s tečajnicami posnetek iz vseh predavanj, t. j. ponovilo, ki pokaže, kako so si tečajnice predavano snov prisvojile.

Zadnji dan pred razstavo! Razstavne prostore krasi z zelenjem in cvetjem. Predmeti za razstavo dobe že določen prostor. Kuharske izdelke tečajnice označujejo z imeni in jim določujejo prodajno ceno.

Umevno je, da vlada za razstavo veliko zanimanje v vsej župniji in tudi po vseh sosednjih župnijah.

Razstava je navadno ob nedeljah. Takoj po jutranji sv. maši je otvoritev. Razstavo si hoče ogledati staro in mlado, moški in ženski svet in je ves dan polna obiskovalcev.

Pri vhodu stoji prijazna tečajnica, ki daje obiskovalcem potrebna pojasnila. V prvem prostoru nas očara pogled na krasno pripravljeno mizo za obed v obliki podkve. Vse podrobnosti, na katere mora gospodinja ob takih prilikah paziti, so tu do pičice izpolnjene. (Kjer je razstava v društveni sobi, je miza navadno v sredi.) Pridemo v oddelek, kjer so razstavljeni ročna dela. Tu vidimo najrazličnejša ročna dela: krpanje in mašenje moškega in ženskega perila, mašenje in popravljanje nogavic. Na drugem mestu je razstavljeno na novo izdelano moško in žensko perilo: moške srajce in spodnje hlače, ženske srajce, moderčki, hlače, spodnja krila, predpasniki, robci itd. Okna krasijo zastori, ki so jih izgotovile pridne tečajnice. Manjše mize in mizice so pregrnjene s prti in prtíči, ki so vsi narejeni v tečaju. Toda samo na mizah, mizicah in policah je vse premalo prostora za izdelke pridnih rok. Razobešeni so še po stenah in med okni tako okusno, da človek misli, da morajo ostati vedno tam. Ta del razstave vsebuje pač vse, kar mora vsaka dobra gospodinja znati iz ročnih del, da ji služi ne le za korist, ampak tudi za lepoto njenega doma.

Razstavni prostor za kuharske izdelke je razdeljen na več oddelkov oz. skupin. Na prvi mizi vidimo lepo razvrščene raznovrstne piškote, na drugi mizi razne potice in boljše pecivo. Umetno izdelane torte, jagenca, ježi, hrastova debela i. dr. imajo zopet posebno mizo. Mesni izdelki in razne hladetine imajo zopet svoj prostor. Tudi mlečne izdelke, konzervirano sadje, mezge itd. in seveda tudi brezalkoholne pijače, razne sadne soke vidimo razstavljeni. Velik del teh razstavljenih predmetov je na prodaj, zato imajo poleg imena označeno tudi ceno.

Pri vsakem odleg teh oddelkov ima ena tečajnica nadzorstvo in je za tisti del razstavljenih predmetov osebno odgovorna.

Prodani predmeti se označijo z imenom kupca, ki jih odnese, ko je razstava zaključena.

Najvernejša slika tega, kar so se dekleta v tečaju naučile, je pač razstava. Pride še poslovilni obed, ki se ga tečajnice prav posebno vesele. (Pa ne zato, ker je tečaj pri kraju!) Tu bodo pokazale, kako lepo znajo gostom postreči z jedili in pijačami. In res jim gre vse tako spretno izpod rok, da se jim — hočeš nočeš — moraš čuditi.

V navzočnosti vseh povabljenih gostov razdeli voditeljica tečaja tečajnicam izpričevala.

Tečaj je končan. Od dobre in skrbne voditeljice se dekleta kar težko ločijo. Tudi brez solz ni ta ločitev. — Obiskovalke tečaja so postale vse iskrene prijateljice in se z veseljem spominjajo lepih dni, ki so jih preživele skupaj.

Drobeci iz gospodinjstva.

Maščoba. Da ostane človek zdrav in krepek, je potrebno, da použije vsak dan gotovo količino maščobe. V telesu se maščoba presnavlja v ogljikovo kislino in vodo, zaradi česar se razvija v normalnih razmerah toplota do 37°, to je toliko, kolikor je telo potrebuje. Maščoba in nje uživanje pa ima še drug namen. Oslaja nam jedila, daje jim boljši okus in jih dela lažje prebavljive. Če pa uživamo maščobo v preveliki množini, nam prebavo ovira. Želodčni sokovi ne morejo prevelike množine maščobe, ki jo nekateri dan za dnevom uživajo, razkrojiti in ta-

ko nastanejo razne želodčne bolezni. Ljudje tožijo, da jih nekaj v želodcu tišči.

Imamo troje vrst maščobe: živalsko, rastlinsko in umetno pripravljeno maščobo. Pri nas in v vseh krajih bolj na severu uživamo največ živalsko maščobo. V južnih krajih pa porabljajo rastlinsko maščobo, posebno olje.

Izmed živalske maščobe je najnavadnejša svinjska mast. Čista, nepokvarjena, domača svinjska mast je mehka in lepo bela ter ima prijeten duh in okus. Tudi slanino rabimo za zabelo. Treba pa je z njo posebno pazljivo ravnati, da se ohrani dalje časa okusna in dobra. Prekajena ali paprikovana slanina se

ohrani dolgo in jo v mnogih krajih cenijo bolj kot sirovo maslo.

V prodaji je tudi ameriška mast. Gospodinja, ki jo uporabljajo, jo mora prevrteti, da ostanejo vse primesi na dnu.

Tudi goveja mast ali loj, ki mu je cena nizka in je, pravilno pripravljen, tudi okusen, se veliko rabi.

Gosja mast je jako okusna in jo ponekod jedo kar s kruhom.

O sirovem (presnem) maslu smo že povedali, da je izmed vseh živalskih maščob edina, ki jo dobivamo od žive živali in je zato tudi najokusnejša.

Kuhano maslo dobimo, ako kuhamo sirovo maslo toliko časa, da je rumeno in čisto. Med živalsko maščobo štejemo tudi ribje olje, ki se rabi največ kot zdravilo. Prenesejo ga pa le ljudje, ki imajo zdrav želodec.

Rastlinska maščoba so razna rastlinska olja. Najnavadnejša olja so: oljčno, bučno, makovo, orehovo, laneno olje. Iz semena iztisnjena maščoba se mora najprej očistiti, potem je šele olje uporabno. — Vse premalo pri nas pridelujemo buč. Iz bučnih pešek (zrn) dobimo okusno jedilno olje. Naši kmetovalci bi si s tem prihranili mnogo denarja, ki ga izdajajo za draga, a dostikrat manjvredna olja v trgovini. — Olje, ki ga hranimo dalje časa v steklenicah, naj bo vedno dobro zaprto.

Svoj čas zelo hvaljena Ceres- in Kunerol-rastlinska mast se pri nas ni udomačila. Izdeluje se iz maščobe kokosovih orehov v tovarah in je zato napol umetna.

Med umetnimi maščobami zavzema prvo mesto margarina. Nad 70 tovarn v Evropi jo izdeluje. S prekuhanjem in z raznimi kemikalijami se loju odtegne stearin, da izgleda kot naravno sirovo maslo. Mnogokrat pa margarino izdelujejo iz pokvarjene masti, ki jo čistijo s salpetrom in žvepleno kislino. Pristnega sirovega masla ne bo margarina nikoli nadomestila, čeprav jo v mnogih gospodinjstvih uporabljajo kot pravo sirovo maslo.

Naš vrt.

Pozno jesenskim vrtnim pridelkom posevčamo navadno premalo pažnje. Grečice, zelje, korenje, peteršil, por, koleraba, vse je z zeljo in plevelom zaraslo. Ako plevela pravočasno ne odstranimo in ga pustimo dozoreti, bo na pomlad mnogo truda, da osnažimo grečice od plevela.

Na dobro obdelane s kompostom pognojene grečice sejemo še špinačo in motovilec. V primerno grečico, ki je pred vetrom in mrazom zavarovana, vsejemo lahko tudi korenje in peteršil, da imamo spomladi zgodnji pridelek.

Rast vseh letošnjih pridelkov je pri kraju. Kmalu bo treba misliti na pospravljanje.

Paradižniki bolj gotovo dozore, ako jim vršičke porežemo, liste pa pustimo.

Da je endivija lepo bela, jo moramo povezati; toda nikoli ne mokre, bodisi od dežja ali rose.

Pripraviti je treba dobro rahlo zemljo, za čebulice pomladanskih cvetlic: hijacint, ciklam, tulipanov.

Suba stebila in listje od krompirja, fižola, graha, kumar i. dr. spravimo na kup in zažgemo. S tem uničimo mnogo plevelnega semena, pa tudi raznega mrčesa, na drugi strani pa je ta pepel dobro gnojilo.

Kjer pri hiši ni živine, od katere bi dobili potrebnega gnoja za vrt, si je treba pomagati na drug način. Na vrtu določimo prostor, kamor znašamo na kup: saje, pepel (od drv), razne odpadke in smeti in se preskrbimo s potrebnim gnojem za vrt v pomladi.

»Brezalkoholna Produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10—22, pošlje vsaki naročnici »Vigredi« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!

Organizacija

Kaj hočemo . . . ?*

Marica Skale, Celje.

Hočemo popolnoma naravno, resnično in preprosto, sveže in iskreno dekljstvo, ki bo narodu porajalo svečenice; dekljstvo močno in veliko, ki bo v svojem zdravju ustvarjalo! In obnavljanja in ustvarjanja, temeljitega in resničnega, nam je živo treba!

Kako grozno in kruto je velika katastrofa svetovne vojne raztrgala in oskrnila naše domove, naše družinsko življenje! V velikih zamahih

* Z današnjo številko pričnemo objavljati »Vaje iz govornišтва« pri letošnjih tekmah.

je brezobzirno metala — skoro da se tega niti zavedali nismo — v naše domove pohujšanje, od našega Stvarnika obsojeno zlo, sejala sovraštvo, razruvala nam tako strašno naše srce, ki je s početka še hotelo urediti razmetano notranjost, a je podleglo silnemu pritisku. Z ostudnimi potezami je razbrisala iz nas kreposti in čednosti, ki so jih s tako ljubeznipolno skrbjo ustvarjale iskrene materine besede, nje mili in dobrote polni pogledi. Oropane vsega lepega in plemenitega, nas je zapustila in, ko je za njo zasijalo solnce svobode, miru in ljubezni, nas je bilo sram naše podivjanosti, od hudobij oškropljenih domov in od strasti razruvanih src. Tedaj smo se pa vsega zavedle . . . Z bolestim krikom, polnim iskrenega kesanja, smo planile pred oltar Pozabljenega. Obupne in žalostne naše oči so željno iskale na Njegovem obrazu jasnih, usmiljenja polnih potez, ki so vzporedno z našim iskanjem rastle, se množile in v nas prelivale. Dvignile so nas, kakor solnce dvigne jutranjo roso. Kot žejni jelen smo hitele k Njegovemu, nikdar usahlemu studentu in pri Njem iz hvaležnosti plakale, iz Njega zajemale novih moči in poguma, da zopet ustvarimo in popravimo ono, kar je bilo zagrešenega in izgubljenega. Okrepčujoči valčki njegovi so blagodejno žuboreli v našo notranjost, jo čistili in prerajali. Same očiščene in prerojene, smo potem z vedrim in pogumnim obrazom gledale v svet, na našo mlado domovino in samozavestno vzpodbujale in dramile ostale zaspanke k vstajenju in prerojenju. Zastava prerojenja je vihrala nad sleherni vasio, zbirala okrog sebe vse one, ki so zopet zahrepenele po poštenju, čistosti in krepostnemu življenju. Naš klic, ki je ob sleherni priliki izzvenel v mogočno zahtevo: *Hočemo novo mladost, sveže in iskreno deklishtvo*, je našel odziv. Saj naš klic ni bil tih in plah, temveč mogočen in odkrit, privrel iz globočin srca, ki tako plemenito misel ni moglo obdržati zase, ampak jo je moralo poslati v življenje, ker je zanj rojena.

Zato sejmo, drage sestre, plemenite nauke, črpane iz zakladnice svete vere in naše organizacije in prerodimo ženski svet! To hočemo in ničesar drugega, ker vemo, da je v tej naši zahtevi vse obseženo, kar narod od nas zahteva. V to smer moramo uravnavati svoje življenje, s to mislijo krepiti veselje do dela in vse svoje moči posvetiti telesnemu in duševnemu prerojenju.

Dobra hčerka naroda mora biti krepka i telesno i duševno, ker to v prvi vrsti življenje od nje zahteva. Močna, nezlomljiva vera jo bo krepila v vseh težavah in bridkosti življenja, jo učila potrpežljivosti, ponižnosti in sploh vseh čednosti, ki jih mora slovensko dekle imeti, ako hoče sebe in svoj narod osrečiti. In to gotovo vsaka iz naših vrst hoče, ker svoj narod ljubi in z njim sočustvuje. Da, vsaka značajna Orlica mora zlasti v teh dveh lastnostih biti močna in trdna!

Kako živo je potrebno, da se zlasti dandanes, ko se svet nikakor noče odreči pogubnemu materializmu, goji v nas ljubezen do naroda, ki nam narekuje predvsem to, da s paznim očesom gledamo na težnje svojega naroda, se trudimo, da ga iztrgamo iz naročja škodljivega materializma in ga privedemo do pametnega in za narod koristnega življenja. Srce v prsih se nam trga, ko zremo svoj številčno majhen narod plavati v uničujočem materializmu, v razkošju in uživanju na eni strani, na drugi strani pa v silnem pomanikanju. Saj nam zgodovina priča dovolj jasno, da je materializem omajal in zrušil ne samo majhne narode, ampak tudi ogromne in mogočne države, zlasti jako hitro one, kjer je tudi ženski svet z vso pohlepnostjo posegel po čaši materializma in jo brez ozira na svoje dostojanstvo praznil do dna. In ta strahovita pošast še vedno ogroža naš slo-

venski narod! V tem svojem žalostnem stanju potrebuje naš narod krepkih in zdravih hčera, potrebuje močnega in silnega zaroda, ki bo sposoben očuvati svoj narod pred poginom.

In v to smo poklicane me, drage sestre, me, ki nosimo v rokah prapor žive vere, prapor plemenite orlovske misli in ljubezen do svojega naroda. Me smo tiste, ki kličemo: Hočemo sveže in iskreno deklištvo, ki bo narodu porajalo svečenice!

In ker nam v tej naši zahtevi najsilneje nasprotuje materializem, je zato prva naša dolžnost, da stremo tej pošasti glavo in jo za vedno poženemo z naših slovenskih tal. Saj ta kuga nam jemlje, nam ugrablja vse ono, kar so v stoletjih zgradili v trudu in znoju naši predniki. S kakim zanosom je pela mati ob naši zibelki milodonečo slovensko pesem, jo vlivala v naša srca, s krepko roko nam kazala krasne planote in kipeče vrhove gora, kako skrbno nam črtala v našem srcu zavest ljubezni do teptanega slovenskega naroda. In me, sestre drage, naj to zgradbo naših mater podiramo, rušimo temelje slovenskega naroda?

Nikdar! Temveč gradimo z istim zanosom započeto naprej, dvignimo in izpopolnimo dediščino naših mater do popolnosti, njim v zadoščenje in nam v ponos in veselje! Slovenska Orlica ne bo nikdar nosila zločina nad lastni narod, temveč vse storila, da privede iz mraka in teme, kamor ga tira današnji materialistični in moderni svet v svetlobo in luč. Ona hoče mesto laži in goljufije, trpinčenja in hudobije, nevere in hinavstva v vsem življenju resnice in poštenosti, usmiljenja in plemenitosti, žive vere, odkritosrčnosti in dobrohotnosti. Te lastnosti, drage sestre, hočemo gojiti v naših vrstah, ker le te nas bodo usposobile za koristno delo v narodu in nam izklesale kristalno-čist značaj, ki je tako potreben v življenju žene in brez katerega naša mladina, naše deklištvo ničesar ne pomeni. Verjemite mi, drage sestre, ko bi slovenski narod imel več značajnih žena, ki bi se zavedale, da je treba svoja načela izvrševati tudi v dejanju, bi živeli v boljših razmerah kot živimo. Značajnih in krepostnih deklet manjka našemu narodu! Veliko jih je še, ki brez kompasa in krmila uravnavajo svoj čoln življenja, brez prave orientacije nastopajo pot življenja.

Sestre! To ni slovensko deklištvo, to so vetrnice, kukavice, ki jih vsako pisanje premoti, vsaka priložnost premaga, to je stroj brez pare, igrača v rokah usode, to je leglo nesreče in propasti za narod! Ti pa, katoliško dekle, naša Orlica, ne smeš biti takšno! Vzvišena ideja orlovske organizacije hoče, da postaneš krepostno, izobraženo in za narod koristno dekle, ki bo pozneje v življenju narodu poklanjalo zdrav in pošten zarod, močne in neomajne sinove-branitelje, iskrene in bogaboječe hčerke-pionirke! Odkritosrčnost naj plemeniti tvoje delovanje, z dobrohotnostjo si osvajaš svet! Saj dobrota je kakor olje, ki ukroti viharne valove v človeškem srcu.

S temi mislimi hočemo me, drage sestre, med svet, med deklištvo in je v tem smislu preroditi in pritegniti v naše vrste, ki naj predstavljajo mogočno armado poštenih in značajnih deklet, s katerih lic bo vedno gorela plemenita misel: krščanskega preroda.

Veliko je še neobdelanega polja! In zato, sestre, sejmo sočna semena naše orlovske organizacije povsod, skrbimo z največjo čuječnostjo, da bo naša setev lepo vzknila in da žetev ne bo varljiva, temveč obilna in razveseljiva i za nas i za naš ljubljani slovenski rod, čigar bodočnost zavisi od nas!

Bog živi!

Hvalnica Orlic.

Za srenjsko orliško prireditev na Vrhniki spesnil
Tine Debeljak.

*Sestré, mé gorimo v novem ognju srca:
vera je v nas, ki nam življenje dajè,
vera slovenske matere,
ki v Bogu živi in za Boga.*

*V nas je novo življenje pognalo:
iz zemlje so v solncu vzcvetele cvetice,
od zemlje v nebo so pognale se ptice,
oj ptice — Orlice, da pojemo hvalo*

*Bogu Očetu za našo vstvaritev,
za vso lepoto našega kraja,
za sočnost solnca, ki nas preraja:
zapojmo Bogu zahvalno molitev!*

*Zahvaljen, Gospod,
da si po svoje
ustvaril človeka —
od veka do veka —
naj himno Ti poje
človeški rod!*

*Zahvaljen, Gospod,
za matere in očete,
za sestre in brate —
mi verujemo vate,
v družine svete,
in v naš rod.*

*Zahvaljen, Gospod
za to zemljico rodno,
za zemljo slovensko —
pred nevihto vremensko
jo čuvaj plodno
in jo varuj nezgod!*

*Zahvaljen, Gospod,
da smo vesele
in, da smo Orlice —
kol Tvoje ptice
Ti bomo pele:
Svet, svet, svet si, Gospod!*

*Sestré, naj svet se delu našemu divi:
vera je v nas, ki nam moč dajè,
vera slovenske matere,
ki živi za Boga in — Bog nas živi!*

Telesno zdravje — duševna moč.

Po Lockington-Küble. — Ivanka Š.

(Dalje.)

Učinek pravilnega utrjevanja našega telesa je zdravje. To pa je potrebno vsem ljudem. Zdravje je kot solnce v življenju. Z nekim zadovoljstvom, ki ga da le kipeče zdravje, plane človek zjutraj iz postelje. Posveti se svojemu delu in opraviilu ter z lahkoto premaga marsikak napor, ki mu ga prinese dan. Kar ne bi zmoglo šibko zdravje, zmore krepka telesna moč.

Koliko telesnega napora in duševnega boja pride nad človeka. In življenje samo kaže, da je vsem neprilikam kos le resnično zdrav človek. Kako hitro podleže skušnjavam bolehen človek in kako hitro je premagan v duševnem boju! Telo, samo šibko, nima v sebi toliko duševne sile in moči, da bi se uprlo, zmagalo.

Slaba volja, lenoba, razdraženost živcev je največkrat posledica nezdravega telesa.

Zdrav, vesel človek je povsod dobrodošel. S svojo veselostjo spravi v veselje vso družbo. Njegove besede so kot solnčni žarki, ki ogrevajo mrzlotno dolgočasne družbe.

Zdravje nam pomaga premagati tudi marsikake težave v življenju, marsikako nepriliko v našem poklicu.

Često pridemo v svojem poklicu v stik z ljudmi, ki so nam v trpljenje, v bridkost, v jezo. Kako bi mogli ohraniti hladno kri, brzdati svoj jezik, če ne bi bila v nas močna volja samozatajevanja, ki jo rodi le zdravje.

Zdravje prenese vse in zdrav človek je zmožen marsičesa, kar bi bilo bolniku nemogoče.

Nekoč je sirovež udaril v obraz neko sestro, ki je pobirala milodare za reveže. Mirno je prenesla udarec in rekla: »To sem zaslužila jaz! To je bilo zame. Sedaj pa mi dajte še kaj za reveže.«

Zdravo telo krepi in jači duha. Daje mu moč, prožnost in silo.

Telo je glasbeni instrument, duša je virtuoz. Če je instrument razglašen, ne more igrati nanj človek, pa naj si bo še tak umetnik.

Zato pazimo, da si ohranimo zdravje, trudimo se, da si ga pridobimo in naš duh bo močan, volja krepka.

(Dalje.)

Iz orliške centrale.

Gospodinjski tečaji za bodočo jesensko in zimsko sezono so že vsi zasedeni in novih prijav več ne moremo sprejemati. Vsem onim krožkom in društvom, ki so se za letos prepozno javili, svetujemo naj nam pošljejo svoje želje takoj spomladi, da nam bo mogoče postreči po 15. marcu, ko se oni tečaji končajo.

»Naraščajska voditeljica«. Snov za naraščajske ure je izšla. Naroča se pri Orliški podzvezi (Ljudski dom) in stane 5 Din. — Z izdajo te zbirke bomo skušale izpolniti občutno vrzel pri vzgoji našega naraščaja. Pripovedna snov, deklamacije, igrice, telovadne igrice, vprašanja in šaljivi odgovori in navodila za razna ročna dela in zaposlitev, to je snov pravkar izišle zbirke. Prepričane smo, da bodo pridno segali po nji, ne samo oni krožki, ki že imajo naraščaj nego tudi zlasti oni, ki baš zaradi pomanjkanja snovi za naraščajske ure doslej niso gojili naraščaja.

Z oktobersko številko prično zopet izhajati priloge za ročna dela. Pošiljalj jih bomo le tistim naročnicam, ki so poravnale dosedanje račune.

Drugi večerni kuharski tečaj v Ljubljani obiskuje 12 tečajnic. Želji, da bi se

vršil še tretji tečaj do božiča, žal, ne moremo ustreči, ker je voditeljica tega tečaja po sestavljenem programu že določena drugam. Z veseljem pa bomo ustregle tej želji prihodnje pomlad in prosimo že sedaj za prijave.

Razstava »Slovenska žena« ob priliki ljubljanskega veleseljma je prav lepo pokazala delo slovenske žene na vseh poljih. Izšla je tudi knjiga istega imena, ki pri naša precej obširne popise dela raznih ženskih društev in ženskega dela v 25 letih sploh. Poročila o delu v naših društvih niso popolna, kar bomo ob priliki prihodnje take razstave gotovo popravile. Slišale smo že zahteve po lastni orliški razstavi, kar ne bi bilo prav nič težavnega; saj imajo mnogi krožki nekako stalno razstavo v svojih domovih, statistiko svojega dela pa prav vsi v svojih poslovnih knjigah. Mislite na to pri vseh jubilejnih prireditvah!

Ali mislijo vsi krožki na sklepe zadnjega občnega zbora Orliške podzveze in kako jih je izvršiti? Opozarjamo zlasti tiste, ki so prevzeli njih izvršitev.

Opozarjamo na naš društveni praznik dne 8. septembra in tozadevne predpise, objavljene po okrožnici.

Sestre sestram.

Poljane nad Škofjo Loko. Poslovno leto 1925-26. imamo za seboj. Naše delo, navidez neznatno, vendar vsebuje trajno vrednost. Poglavitna točka tega dela prve polovice poslovnega leta sta dva, dobro uspela, gospodinjska tečaja. Javnosti je sicer že iz časopisov znano o naših tečajih, a vendar s polno pravico objavljamo kratko poročilo tudi v »Vigredi«, ker so ti tečaji popolnoma naša orliška zadeva, naše delo in po pravici tudi naš ponos. 32 deklet, razen 4 vse iz naše župnije, je imelo krasno priložnost za izobrazbo v vseh strokah gospodinjstva, kakor tudi v drugih predmetih potrebnih zlasti gospodinjam-materam. Krasne uspehe je omo-

gočilo požrtvovalno delo naših gg. duhovnikov, katere je gna. učiteljica Karolina Gros, v svoji zares materinski skrbi za svoje gojenke, prosila za predavanje o vzgoji, lepem vedenju in računstvu. Z začudenjem poslušamo, s kako toplo hvaležnostjo se dekleta spominjajo prekratke 10 tedenske dobe, in pa oseb, ki so jim v tej dobi podale toliko dobrega. Za obakratni sklep tečajev so gojenke tečaja vselej priredile razstavo kuhinjskih in ročnih izdelkov. Malenkostna vstopnina, 1 Din, jim je prinesla lepo vsoto za kritje stroškov, ker je ogledovalcev prišlo nepričakovano veliko število in je razstava vsem brez izjeme ugajala. Isti dan kot

razstavo drugega tečaja so gojenke priredile igro »Pod božjim varstvom«. Tudi ta jim je prinesla precejšen gmotni dobiček, gledalcem pa lep duševni užitek. Igralke je naučil režiser Prosvetnega društva, kaplan g. Janez Pirkovič. — Dobro uspela gospodinjska tečaja sta nas še bolj utrdila v ljubezni do orliške organizacije, kajti dobro se zavedamo, da brez orliškega krožka v našem kraju ne bi bili dosedaj in tudi ne v bližnji bodočnosti doživeli tako prepotrebne strokovnega gospodinjskega pouka. To povemo na glas vsem onim, kateri so dosedaj imeli kakršnekoli neprijazne misli ali pa celo sovraštvo do naše organizacije. — Razumljivo je, da je vsled tečajev trpelo delo v krožku, saj so bile naše najboljše delavne moči vedno preobilo zaposlene. Zamujemo skušamo popravljati sedaj. Tako smo tudi materin dan praznovali namesto 25. marca dne 30. maja, in sicer na željo društvenega odbora, skupno z društvom. — Tekmovale smo dne 6. junija. Uspeh približno enak lanskemu; tehnične srednje dobro, prosvetno pa dobro. Za telovadbo nam manjka prostora, kjer bi lahko poljubno delale. Naša soba je v župnišču tik kaplanije, kjer ne moremo telovaditi radi nemira, ki ga telovadba povzroča. Sestanke smo pa imele redno vsak mesec dva. Na prvi pogled se zdi malo, a je v resnici veliko za nas, ki smo druga od druge oddaljene neredko dve do tri ure. Vkljub oddaljenosti se k sestankom zbiramo z veseljem skoro polnoštevilno. V naše veselje in mnogotero korist je nam požrtvovalnost našega duhovnega vodje, kateri nam z ljubeznijo posveti marsikako uro in marsikako skrb. — Celotna družina šteje 30 članic, 12 mladenk, 8 gojenk in zraven še 12 podpornih članic. — Sestram vseh krožkov po Slovenskem pošiljamo po priljubljeni »Vigredi« pozdrav: Bog živi!

Orliški krožek Sv. Križ pri Ljutomeru.
Sestre! Gotovo se boste začudile, ko izveste, da se danes privikrat oglašamo v »Vigredi«, in to tembolj, ker teče že šesto leto, odkar se vzgajamo v orliških vrstah. Dolga doba — a vendar je tako hitro minula! Z gotovostjo lahko rečem, da smo preživele v teh letih najlepše ure, čeprav je tudi marsikaj težkega šlo preko nas. Najbolj nas je zadela izguba č. g. duhovnega voditelja Franca Osterža, ki je ustanovil naš krožek. Dolgujemo mu veliko, kajti bil je eden izmed najboljših mladinskih voditeljev. Naj mu bo ljubi Bog plačnik za ves trud in požrtvovalnost.

Ob ustanovitvi je štel naš krožek 30 telovadkinj in nad 80 podpornih članic. Res mnogo se jih je oglasilo, toda to je bil le prvi ogenj, ki hitro vzplamti, potem pa začne ugašati. Nekaj se jih je ustrašilo dela za versko in narodno probujenje, par se jih je preselilo, 4 so se omožile. Tako nas je sedaj 13 telovadkinj. Imamo pa še tudi naraščaj, ki šteje 12 mladenk in 15 gojenk. Na te stavimo vse upe in nade v svesti si, da z

nami ne umre orliška ideja. Pa ne smete misliti, da smo zaspale, ker se tako dolgo nismo oglasile v našem listu. Imamo po možnosti mesečne sestanke, seje in razne prireditve. Dne 25. marca smo proslavile »Materin dan«. Predpoldne smo z naraščajem vred pristopile k sv. obhajilu in prosile Jezusa v Zakramentu ljubezni časne in večne sreče našim materam. Popoldne pa je bila Slomškova dvorana natlačeno polna. Najprej je pozdravil vse došle matere č. g. duhovni voditelj, ter razložil pomen materinskega dne. Za tem so se vrstile deklamacije, kakor »Mamici zlati na materinski dan«, »Mamici za god«, »Materin opomin«, »Hči na grobu matere« in »Vrnitev«. Vmes je zapel mešan zbor več lepih pesmi primerne vsebine. H koncu pa je sledila igra »Klic božji«. Vse točke so bile jako ganljive, posebno pa zadnja, v kateri se je igralka glavne vloge tako vživela v igro, da so oči vseh postale solzne.

Pa tudi v tehničnem oziru ne zaostajamo za drugimi. To nam pričajo od vseh tekem I. diplome in letos že druga telovadna akademija, s katero smo stopile dne 2. maja pred občinstvo. — Članice smo nastopile s prostimi in simboličnimi vajami »Vera, upanje in ljubezen« ter z vajo »Oj Doberdob«. Mladdenke so izvajale proste vaje in Konjičke, kar je občinstvu najbolj ugajalo. Gojenke pa proste vaje in telovadno igrico »Kako kmetič oves seje«. Kot zaključek je sledila igra »Izgubljeni raj«. Cela prireditev je izpadla povoljno, le žal, da je bila slaba udeležba.

Dne 29. junija pa smo z naraščajem vred priredile peš-izlet k Mali Nedelji, na povabilo tamošnjega č. g. župnika in našega prejšnjega duhovnega voditelja. Po slovesni službi božji se je vršilo dekliski zborovanje, kjer se je vršil ob tej priliki tudi dekliski tabor. Popoldne po slovesnih litanijah smo odkorakale v sprevidu na telovadišče, kjer se je blagoslovil tam poleg stoječi križ. Po blagoslovitvi pa smo nastopile članice, mladdenke in gojenke z vsemi točkami, kakor prej doma na akademiji. Med drugim je bil tudi govor č. g. Hrastlja iz Maribora, v katerem je povdarjal, kako potrebno je orlovstvo za mladino, katera je željna zabave in razvedrila, zakaj pošteno veselje se najde le v organizaciji orlovstva. Po končani telovadbi smo se še malo razvedrili, potem pa se z najboljšim vtisom vrnili domov, srčno želeč, da bi se tudi malonedeljska mladina navdušila za orlovsko idejo! — Bog živi! — Terezija Domanjko, t. č. predsednica.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Poročila se je načelnica in ustanoviteljica našega orliškega krožka sestra Marica Meškova z g. I. Kukovec. V novem stanu ji želimo obilo sreče in božjega blagoslova. Želimo, naj tudi sedaj ne pozabi toliko ji priljubljene orliške organizacije. — V petih letih tehničnega vodstva v krožku, je privedla istega od slabega začetka, vsako novo ustanovljeno društvo stoji pač na slabih nogah, do trdne in zavedne

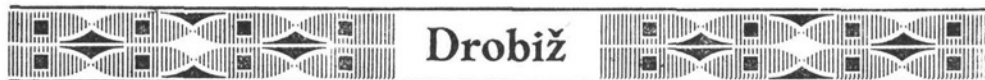
orliške organizacije. Neumorno se je trudila, da se izpopolnijo sestre v tehničnem in organizatoričnem znanju. Z veseljem je sode-

lovala pri vseh prireditvah prosvetnega društva. Za vse ji naj bo izrečena prisrčna zahvala. — Bog živi!

V Bogu najlepša!

Janko Poljanšek.

Lepa si, žena,
kadar dobrote deliš, —
lepša si, vedi,
ako v bridkosti molčiš — —
v Bogu najlepša — — —
v žarkih njegovih žariš!

Prejeli smo in priporočamo:

»Zakleti grad«. Romantična igra v petih dejanjih. Spisal dr. Alojzij Remec. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1926. Cena 22 Din. — Ta igra je list iz davnih dni našega naroda, ko je z znamenji na nebu šla črna smrt skozi slovenske dežele, ko so v plamenih grmad umirale žrtve praznoverja, ko je zbegano ljudstvo iskalo rešitve iz krutih krivic in iz borbe med luteranstvom in katoličanstvom. Romantična snov iz burnega 16. stoletja daje igri tajinstven okvir, iz katerega stopajo osebe, kakor da so oživele iz starih kronik in iz narodne pesmi. Grad, razvratni, v bistvu pa nesrečni gospod Ludovik de Vacano, možu nad vse zvesta grofica Katarina, ljubka spletična Marjetica, racionalistični grajski pisar — vas, zagonetni večni žid, skopuški krčmar, romarji, tovarniki in tlačani: to sta oba svetova v igri, vsak s svojo zgodbo in svojimi ljudmi. Iz daljnega sveta pa je pripeljala bela cesta domov spokornika Leonharda de Vacano in popotnega sholarja iz Padove, očeta in sina, ki ne

vesta drug za drugega. Dočim zadene Leonharda smrtonosna krogla, ki mu jo je poslala v srce prevelika uslužnost njegovega lastnega sluge, se reši sholar z Marjetico edini iz vseh grozot, ki uničijo propadajoči plemiški rod in njih grad. Bujna pestrost Valvazorjevih zgodb in trpka preprostost narodne pesmi, dajeta igri poseben čar. Veselje in žalost, temna tragika in staroveški humor se menjata s senco in lučjo v igri. Borbe in trpljenje, smrt in zmaga osebnosti v igri ustvarijo občutje, ki raste preko preteklosti v brezčasnost in v boljši, jasnejši svet ljubezni in pravice. »Zakleti grad« bo kot knjiga našel številne bralce. A tudi kot odersko delo si osvoji pot na naše odre. Izraziti značaji in romantična zgodba bodo zanimali igralce in gledalce do zadnjega. Vse pesmi v igri je uglasbil Zorko Prelovec, povsem v skladu z značajem igre. Te skladbe so izšle obenem z igro in jim je uspeh zagotovljen, kjerkoli se bo »Zakleti grad« vprizoril.

Uredniška molčečnost.

Tatjana. Vaša »Ob žetvi« ima lepe misli, le oblika ni izpiljena; enako »Po tihih stezah«. »V pomlad« je premalo jasna ob zamisli, prevečkrat se ponavlja isti izraz. »Nestino slovo« bomo priobčili. Nima sicer rim (niso bistvene!), tudi ritem je bolj prost, vsebina je pa nekaj novega. Torej je obveljala.

Pavel Podboršek. Poslali ste pet kitic z naslovom »Dekletuc«. Misli so prav vsakdanje; podobne reči so že drugi povedali in sicer krajše in boljše. Oblika je neokretna, zraven še slovnične napake. Zdi se, da Vam

manjka potrebne izobrazbe za umetno poezijo.

Tadeja. Vaša pesem »Zvezde žarijo« ima preveč obrabljen motiv, pa tudi oblika ni povsem dobra. »Materi« (mi bi napisali »Mati!«) bi se, primerno popravljena, dala o priliki porabiti.

O. S. in L. r. Ali je sedaj jasno? In, upamo, tudi povsem dobro? Ob bridki izgubi: iskreno sožalje in prav lep pozdrav!

Ksaverija. Vaša »Tvoja pota«, popravljena, porabimo.

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din; za inozemstvo 32 Din. List izdaja Orliška podzveza (**Anica Lebar**) v Ljubljani. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: **Zvona Primčeva**.

Za Jugoslovansko tiskarno: **Karel Čeč**.

NOVA ZALOŽBA LJUBLJANA

KONGRESNI TRG 19.

Vse pisarniške potrebščine.

Vse knjige.

Belo platno

trpežno „Vrst“ m Din 11—, močno „Sava“ Din 12-50, Slovensko platno, zelo močno, Din 14-50, fina „Beograd“-tkanina Din 16—, zelo fina tkanina, „Gorica“ za srajce Din 18—, posebno fini naturel-sifon, šir. 92 cm, Din 22— razpošilja v elektrgov in a R. Stermecki, Celje, št. 239. Ilustr. cenik z nad 1000 slikami se pošlje vsakomur za stonj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu osebno primerno povrnitev vožnje. Kar ne ugaja in ni odrezano, se zamenja ali vrne denar. Naročila nad Din 500— poštnine prosto. Trgovci engros-cene.

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom)

priporoča vse potrebščine za orliški kroj: rips za bluže, ševijot za krila, čepice, nogavice, orlovske znake itd. Dalje trakove za načelnice in predsednice, odznake s tiskom in vse poslovne knjige in tiskovine za orliške krožke. — Založa šmink, pudra, vazeline in mastiksa za šminkanje igralk. — Dobijo se tudi za proste vaje potrebne note. — Posreduje nakup vseh društvenih potrebščin. — Kupujte le pri lastnem podjetju. Nalagajte hranilne vloge v „Centralno čebelico“, ki jih obrestuje po 6%.

Vigrednice!

Naročajte knjigo

„Mati vzgojiteljica!“

Stane 16 Din in se naroča v naši upravi, Ljubljana, Ljudski dom.

Zavarujte svoje življenje, poslopje in premičnine le pri

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI

V LJUBLJANI, Dunajska c. 17.

PODRUŽNICE:

Celje, Breg 33.

Zagreb, Pejačevićev trg 10,
Sarajevo, Vrbanja ulica št. 4.

PRIPOROČAMO
NAŠO DOMAČO
KOLINSKO
CIKORIJO!

Cenjene gospodinje!

Znano nam je, da imate marsikatero skrito željo, kateri bi radi ugodili, vendar Vam zato le čestokrat primanjkuje denarja.

Ali ne bi bili veseli, če bi kje našli zlatnik, s katerim bi lahko poljubno razpolagali?

Poslušajte in zapomnite si!

V vsakem tisočem kosu

mila „Gazela“
se nahaja pravi pristani zlatnik.

Zato pridno perite s tem milom, ki bo temeljito očistilo Vaše dragoceno perilo, vrhu tega boste pa v njem našli zlatnik, za katerega boste lahko zase, za svojega moža ali za svoje otročičke kaj lepega kupili!

GAZELA MILO

